

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/361/2014
Identifikačné číslo spisu:	6405208755
Dátum vydania rozhodnutia:	19.01.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6405208755.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Ing. U. R., bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. Tatianou Polkovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Na priekope 174/13, P.O.BOX 6, proti žalovanej Slovenskej republike - Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu škody a ušlého zisku, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 14C 359/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. mája 2014, sp.zn. 14 Co 158/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v sume 640,38 € na účet JUDr. Tatiany Polkovej, advokátky, so sídlom v Žiline, Na priekope 174/13, P.O.BOX 6, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 11. februára 2010, č.k. 7 C 178/22005-688 (v poradí tretím) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi na náhrade škody - trovách nutnej obhajoby 985,03 € a na ušlom zisku 947 705,84 €, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti náhradu škody a ušlého zisku žalobu zamietol a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 28 147,19 € do 3 dní na účet jeho právnej zástupkyne. Dospel k záveru, že príčinná súvislosť medzi vznikom škody a ušlým ziskom bola daná vznesením obvinenia a zastavením trestného stíhania, pretože predpoklad o spáchaní trestného činu vyslovene v uznesení o vznesení obvinenia nebol potvrdený. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že proti žalobcovi sa viedlo od 8. júna 1994 trestné stíhanie, ktoré bolo právoplatne zastavené 17. februára 2004. Počas trestného stíhania bol žalobca vo väzbe od 20. januára 1995 do 19. marca 1996. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody z titulu nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia (§ 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom). Žalobou uplatnený nárok na náhradu škody za trovy nutnej obhajoby vo výške 39 990 Sk uznal súd za dôvodný v časti 985,03 € (29 675 Sk) a vo zvyšnej časti zamietol. Uplatnený nárok za náhradu ušlého zisku z podnikania žalobcu ako fyzickej osoby vo výške 2 209 890 Sk, uznal súd za dôvodný v časti 18 338,73 € (552 472,50 Sk) a vo zvyšku zamietol. Žalobou uplatnený nárok titulom ušlého zisku žalobcu ako

spoločníka v obchodnej spoločnosti Váth, s.r.o. vo výške 7 278 540 Sk, uznal súd za dôvodný v časti 117 773,52 € (3 548 045 Sk) a vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. Žalobou uplatnený nárok na ušlý zisk z kúpnej ceny za nerealizovaný prevod vlastníctva k nehnuteľnosti používanej na podnikanie v sume 24 450 000 Sk priznal súd v plnej výške. Vychádzal z toho, že žalobca mal na základe zmluvy o budúcej zmluve možnosť predat' nehnuteľnosť horský hotel S., spolu s príslušenstvom a pozemkom do 30. marca 1995 za dohodnutú kúpnu cenu 52 000 000 Sk. Vzhľadom na to, že predmetná nehnuteľnosť bola v trestnom konaní od 4. októbra 1994 do 27. októbra 1998 zaistená, žalobca tento prevod zrealizovať nemohol. Z dôvodu, že sa žalobca dostal do väzby a jeho majetok bol zaistený, nemohlo dôjsť k uzavretiu kúpnej zmluvy a ušlým ziskom pre neho bola cena, za ktorú by sa prevod zrealizoval a ktorá bola uvedená v zmluve o budúcej zmluve. Od tejto ceny bola odpočítaná hodnota nehnuteľnosti, za ktorú ju žalobca nadobudol, čo zodpovedá sume 811 591,32 €. Svedok, ktorý mal na základe zmluvy nadobudnúť nehnuteľnosť, potvrdil, že ku zmluve nedošlo, pretože sa nemal možnosť kontaktovať so žalobcom a podpísať riadnu zmluvu a navyše majetok bol zablokovaný a nebolo možné docieľiť zavkladovanie tejto nehnuteľnosti na nadobúdateľa. Súd sa vysporiadal aj s tým, či žalobca urobil konkrétne opatrenia na to, aby nehnuteľnosť, ktorú nepotreboval a chcel ju predat', mohla byť predaná prostredníctvom obchodnej realitnej agentúry. Zistil, že žalobca preukázal sprostredkovateľskú zmluvu, ktorá bola uzavretá s MK obchodno-realitnou agentúrou na obdobie 6 až 12 mesiacov od 10. septembra 2001 a ďalšiu zmluvu, ktorá bola uzavretá medzi obchodnou spoločnosťou Real trade, s.r.o. a sprostredkovateľom PAN HORUS, s.r.o., s minimálnou kúpnu cenou 24 000 000 Sk. Obchodná spoločnosť tento predaj do 28. januára 2010 nezrealizovala. Ako nedôvodnú súd vyhodnotil námietku premĺčania vznesenú žalovanou. Uviedol, že žalobca si neuplatnil nárok na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia o väzbe, ale z titulu nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia. Uznesenie o zastavení trestného stíhania nadobudlo právoplatnosť 17. februára 2004, premĺčacia lehota podľa § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. je tri roky, a keďže žalobca podal žalobu dňa 21. októbra 2005, jeho nárok na náhradu škody nebol premĺčaný. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 20. mája 2010, sp.zn. 12 Co 113/2010 (v poradí tretím) potvrdil odvolaním žalovanej napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 3 192,95 € na účet právnej zástupkyne žalobcu do troch dní. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a odkázal na ne v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. K dôvodom, ktoré v rozsudku boli uvedené, dodal iba to, čo bolo namietané v odvolaní zo strany žalovanej, že nemohlo dôjsť k takejto ujme, pretože nedošlo k predaju nehnuteľnosti a priznanie ušlého zisku je viazané na to, že nie je možné vylúčiť potenciálny predaj nehnuteľnosti, prípadne aj so ziskom. Uviedol, že za ujmu, ktorá mohla vzniknúť a ktorá predstavuje škodu, by mohol považovať žalovaný iba sumu, ak by sa nepodarilo nehnuteľnosť, ktorá bola na predaj pripravená, predat' za tú hodnotu, ktorá je vyjadrená sumou 811 591,32 €, ale za sumu nižšiu a rozdiel by potom mohol predstavovať to, čo uplatnil žalobca jednak v návrhu na začatie konania, o čom v konečnom dôsledku rozhodoval súd prvého stupňa. Ušlý zisk z podnikania obchodnej spoločnosti a ušlý zisk z podnikania fyzickej osoby z nezrealizovaného predaja nehnuteľnosti je jednou z možných náhrad, ktoré patria žalobcovi ako osobe, ktorá bola väznená, trestne stíhaná s tým, že až do zastavenia trestného stíhania, pretože skutok nebol trestným činom, bola jej činnosť, osobnosť a pozícia ovplyvnená konaním orgánov činných v trestnom konaní. Odvolací súd poukázal na to, že Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom III. ÚS 339/08-40 z 25. novembra 2008 rozhodol o porušení základného práva žalobcu vlastniť majetok a základného práva žalobcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 3 Ústavy Slovenskej republiky a zrušil rozsudok krajského súdu v časti, ktorou bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica o zamietnutí nárokov žalobcu vyplývajúcich z tohto právneho dôvodu. Dospel k záveru, že boli porušené základné práva žalobcu, pretože keď žaloba bola zamietnutá z dôvodov premĺčania a žalobca (sťažovateľ) si uplatnil náhradu škody z titulu nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia, bolo potrebné aplikovať na premĺčanie práva na náhradu škody ustanovenie § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. a keď uznesenie o zastavení trestného stíhania nadobudlo právoplatnosť 17. februára 2004, potom premĺčacia doba je 3 roky a žaloba podaná 21. októbra 2005 bola podaná včas. Po náleze ústavného súdu skutočne žalobca trval na pôvodne podanej žalobe a v tejto súvislosti odvolací súd mal za to, že pri aplikácii zákona č. 58/1969 Zb. a judikatúre k právnej úprave, ktorú táto

právna norma obsahovala, treba prijať záver, že zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby, majú rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Aj v uvedenom náleze Ústavný súd Slovenskej republiky III. ÚS 339/08 konštatoval, že žalobca si neuplatňoval nárok na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia o väzbe, ale z titulu nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia. Potom rozsah práva zo zodpovednosti štátu za škodu a ušlý zisk je určený všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a pokiaľ ide o rozsah, uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk v peniazoch. Už z charakteristiky ušlého zisku, tak ako ju uviedol v dôvodoch svojho rozhodnutia súd prvého stupňa, vyplýva, že je ujmou spočívajúcou v tom, že u poškodeného v dôsledku škodovej udalosti nedošlo k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa tak dalo očakávať s ohľadom na pravidelný priebeh veci. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného, ale stratou očakávaného prínosu. Výška ušlého zisku podnikateľa je daná rozdielom medzi celkovým príjmom z podnikania a nákladmi potrebnými na dosiahnutie tohto príjmu. Podmienky, ktoré vyžaduje právny predpis v rámci dokazovania pri označovaní a predkladaní dôkazov, boli zo strany žalobcu splnené. Námietku žalovanej, že je možné predať nehnuteľnosť, ktorá mala byť predmetom predaja už na základe zmluvy o budúcej zmluve, považoval za danú, ale súčasne mal za to, že nemôže ovplyvniť výsledok súdneho konania, v rámci ktorého súd rozhodoval o ušlom zisku podľa charakteristiky vyjadrenej príslušnými normami občianskeho práva. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že žalobca skutočne, napriek svojej snahe, ktorá doposiaľ nebola úspešná, v budúcnosti uvedenú nehnuteľnosť môže predať. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 s použitím § 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konal o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora na základe podnetu žalovanej proti rozsudku súdu prvého stupňa v rozsahu výrokov, ktorým súd žalovanú zaviazal na náhradu škody a ušlého zisku a rozhodol o trovách konania a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 29. októbra 2012 sp.zn. 5 MCdo 1/2011 zrušil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 11. februára 2010 č.k. 7 C 178/2005-688 v časti, v ktorej zaviazal žalovanú zaplatiť ušlý zisk z podnikania právnickej osoby v sume 117 773,52 € a trovách konania a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. mája 2010 sp.zn. 12 Co 113/2010 v potvrdzujúcom výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 117 773,52 € a trovách konania a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Rozhodnutie odôvodnil tým, že súdy nepreukázali existenciu príčinnej súvislosti medzi trestným stíhaním žalobcu na jednej strane a ušlým ziskom dotknutej obchodnej spoločnosti na strane druhej. Vo zvyšku mimoriadne dovolanie ako nedôvodné zamietol.

Okresný súd Banská Bystrica, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, rozsudkom z 22. januára 2013, č.k. 14 C 359/2012-806 (v poradí štvrtým) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi na ušlom zisku 105 995,56 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti ušlého zisku do sumy 117 773,52 € žalobu zamietol. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi na náhrade trov konania 34 834,71 € na účet právnej zástupkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že voči žalobcovi bolo vznesené obvinenie 8. júna 1994, čím sa začalo trestné stíhanie, ktoré bolo zastavené s právoplatnosťou 17. februára 2004. V tomto časovom období bol žalobca od 20. januára 1995 do 19. marca 1996 vo väzbe. Žalobca spolu s ďalším spoločníkom Ing. N. N. bol spoločníkom obchodnej spoločnosti VATH, spol. s r.o., ktorá bola zapísaná do obchodného registra 13. októbra 1992 a vymazaná 11. apríla 2006. Obaja spoločníci mali rovnaký základný vklad. Išlo o činnú obchodnú spoločnosť, ktorá od začiatku vykonávala obchodné aktivity. Z priznania k dani z príjmov právnických osôb predloženého za rok 1993 mal za preukázané, že základ dane bol 1 323 204 Sk, daň vypočítaná daňovým úradom 595 400 Sk. Rozdiel medzi základom dane a daňou predstavuje sumu 727 804 Sk. Konštatoval, že z predloženého daňového priznania vyplynulo, že spoločnosť bola zisková, obchodné aktivity spoločnosti potvrdili aj svedkovia vypočutí v súdnom konaní. Dospel k záveru, že bezprostrednou a hlavnou príčinou ušlého zisku obchodnej spoločnosti bola skutočnosť, že voči žalobcovi bolo vznesené obvinenie a vykonávaná väzba. V príčinnej súvislosti absencie obchodných aktivít je aj to, že v rámci trestného stíhania bola písomná agenda spoločnosti zabavená pre trestné účely. Aj po vrátení časti písomnej agendy v roku 1996 nevykonávala spoločnosť aktivity, pretože žalobca sa stal personou non grata, druhý spoločník v roku 1997 zomrel. Jediným spoločníkom zostal žalobca, ktorý obchodné aktivity nevykonával pre nedôveryhodnosť voči obchodným partnerom. Spoločnosť

ostala neaktívna a 11. apríla 2006 bola z obchodného registra vymazaná. Z výpovede svedkov vyplynulo, že za roky 1993 až 1994 bolo na trhu málo dodávateľov, nebyť trestného stíhania žalobcu, nebola by sa spoločnosť dostala do pozície, že bola na trhu dodávateľov neakceptovateľná. Dalo sa predpokladať, že by aj v budúcich rokoch bola zisková. Pre účely výpočtu ušlého zisku vychádzal z celého časového obdobia trestného stíhania žalobcu od 8. júna 1994 až do 17. júna 2004. Pretože neziskovosť spoločnosti bola len dôsledkom trestného stíhania žalobcu za celé toto obdobie, spolu 117 mesiacov, súd vypočítal predpokladaný ušlý zisk spoločnosti vo výške 7 096 088,90 Sk; keďže spoločníci sa so ziskom delili rovnakou mierou, v prípade žalobcu bol predpokladaný zisk 3 548 045 Sk, t.j. 117 733,52 €. Vzhľadom na spoločenskú zmluvu, podľa ktorej sa každoročne so ziskom naloží podľa rozhodnutia valného zhromaždenia, pričom za rok 1993 sa spoločníci dohodli 10 % zisku reinvestovať do spoločnosti a zvyšok 90 % ostal ich čistým výnosom s predpokladom jeho delenia rovným dielom každému spoločníkovi, dospel k záveru, že ušlý zisk žalobcu predstavuje sumu 105 995,56 € (z podielu na zisku žalobcu 117 733,52 €, bez 10 % na reinvestovanie do spoločnosti 11 779,96 €). V tejto časti návrhu ako dôvodnému vyhovel a v prevyšujúcej časti do sumy 117 733,52 € žalobu ako nedôvodnú zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že žalobcovi prináleží náhrada vo výške 66 % z jeho účelne vynaložených trov konania, ktoré po prepočte predstavovali sumu 34 834,71 €.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. mája 2014, sp.zn. 14 Co 158/2013 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 640,15 € na účet právneho zástupcu v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Odvolací súd k námietke premlčania uviedol, že žalobca preukázal, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo doručené žalobcovi 23. augusta 1995, žaloba bola podaná 21. októbra 2005, žalobca požiadal o predbežné prerokovanie nároku príslušný ústredný orgán, ktorý v tejto veci nerozhodol v určenej lehote šiestich mesiacov a počas ktorých v zmysle § 22 ods. 3 zákona č. 58/1969 Zb. premlčacia doba neplynie. Z uvedeného dospel k záveru, že nárok bol uplatnený včas, keď otázku subjektívnej premlčacej doby vyriešil ústavný súd, rovnako bol nárok uplatnený včas aj v objektívnej desaťročnej premlčacej dobe. Ďalej konštatoval, že žalobca uplatnil ušlý zisk preukázaním daňového priznania obchodnej spoločnosti VATH, spol. s r.o., v ktorej bol jedným z dvoch spoločníkov s rovnako veľkými podielmi. Okrem toho navrhol na otázku fungovania tejto obchodnej spoločnosti výsluch svedkov a súd prvého stupňa tieto dôkazy vykonal. Súhlasil so záverom súdu prvého stupňa, že žalobca preukázal, že bol spoločníkom a konateľom aktívnej a ziskovej obchodnej spoločnosti, spoločnosť prestala byť aktívna a zisková práve v dôsledku trestného stíhania žalobcu (keď okrem iného v súvislosti s vyšetrovacími úkonmi boli zabavené aj písomné materiály týkajúce sa tejto obchodnej spoločnosti), teda za normálnych okolností, pri pravidelnom behu veci, za obvyklých podmienok by žalobca bol získal takú čiastku, akú preukázal v čase pred začatím trestného stíhania voči jeho osobe. Konštatoval, že súd prvého stupňa pritom zohľadnil aj náklady, ktoré by bol musel žalobca ako spoločník obchodnej spoločnosti vynaložiť na dosiahnutie tohto zisku, tiež prihliadol na spoločenskú zmluvu, v zmysle ktorej 10 % zo zisku malo slúžiť na reinvestovanie do obchodnej spoločnosti. K námietke žalovanej, že uplatnený ušlý zisk nie je ušlým ziskom žalobcu, ale ušlým ziskom obchodnej spoločnosti, uviedol, že je bez akýchkoľvek pochybností, že fyzické osoby zakladajú obchodné spoločnosti práve za účelom dosiahnutia zisku a je v ich kompetencii rozhodnúť, na aký účel tento zisk použijú. Poukázal na skutkové zistenia súdu prvého stupňa (zo spoločenskej zmluvy obchodnej spoločnosti), že zisk po očistení od nákladov a znížený o 10 % za účelom reinvestovania do spoločnosti, si spoločníci mali rozdeliť rovnakým dielom. V zmysle uvedeného nedosiahnutie tohto predpokladaného zisku je potom škodou aj na strane samotného spoločníka, samotnej fyzickej osoby, v tomto prípade žalobcu. Pokiaľ potom súd prvého stupňa z takto vyčísleného ušlého zisku priznal žalobcovi polovicu (vzhľadom na jeho podiel v obchodnej spoločnosti), považoval takýto postup za správny a súladný s vykonaným dokazovaním. Pokiaľ išlo o preukázanie príčinnej súvislosti medzi uvádzaným nezákonným rozhodnutím a tvrdým ušlým ziskom, odvolací súd poukázal na záver súdu prvého stupňa, že bezprostrednou a hlavnou príčinou ušlého zisku obchodnej spoločnosti bola skutočnosť, že voči žalobcovi bolo vznesené obvinenie a vykonávaná väzba. V príčinnej súvislosti absencie obchodných aktivít bolo aj zabavenie písomnej agendy spoločnosti pre účely trestného konania. Spoločnosť podľa výsledkov dokazovania nevykonávala ďalšie obchodné aktivity práve pre trestné

stíhanie žalobcu, ktorý okrem toho, že určité obdobie bol vo väzbe a celé trestné stíhanie trvalo 10 rokov, sa stal nedôveryhodným obchodným partnerom, čo vyplynulo z dokazovania svedeckými výpoveďami. Takýmito dôkazmi bolo tiež preukázané, že práve žalobca bol tým spoločníkom a konateľom, ktorí zabezpečovali aktívnu obchodnú činnosť spoločnosti, navyše druhý spoločník v roku 1997 zomrel. Mal za to, že súd prvého stupňa v ďalšom konaní a v novom rozhodnutí po doplnení dokazovania a v súlade s usmernením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v zrušujúcom uznesení v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. vysvetlil, aké dôkazy vykonal, akým spôsobom ich hodnotil a čo z nich zistil. Takýmto postupom dospel k záveru, že žalobca preukázal škodu v podobe ušlého zisku zo zmareného podnikania za obdobie svojho trestného stíhania, a to ako spoločníka v obchodnej spoločnosti VATH, spol. s r.o. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny a správne odôvodnený podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Jeho prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že sa jej postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie v časti existencie príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a uplatneným nárokom, ako aj v časti hodnotenia, na základe akých dôkazov došli súdy k záveru o vzniku škody. Mala tiež za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno pri preukázaní vzniku škody a jej rozsahu. Za ďalší dovolací dôvod označila v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nesprávne právne posúdenie veci pokiaľ ide o plynutie premĺčacej lehoty a posúdenie podmienok pre vznik nároku na náhradu škody. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol a uplatnil si aj právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Vzhľadom k tomu, že v prejednávanej veci sa nejedná o žiaden z uvedených prípadov, t.j. dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, nesmeruje ani proti rozsudku, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu, dovolanie nebolo podané ani proti potvrdzujúcemu rozsudku s vyslovením prípustnosti dovolania v jeho výroku, a ni proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu vo veci neplatnosti zmluvnej podmienky; dovolanie nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku (§ 238 O.s.p.), ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie

je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Žalovaná procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a existencia týchto väd v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameral na otázku, či postupom súdov nebola dovoľateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore s o zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi a žalovanej neznemožnili uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná námietka dovoľateľky týkajúca sa nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočnej odôvodnenosti písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva a na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/2004).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/2004).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/2003).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Série A, č. 303-A, str. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, Série A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa aj Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie (viď napr. nález III. ÚS 119/2003-30). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu (IV. ÚS 115/2003).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že bezprostrednou a hlavnou príčinou ušlého zisku obchodnej spoločnosti bola skutočnosť, že voči žalobcovi bolo vznesené obvinenie a vykonávaná väzba. Pre účely výpočtu ušlého zisku vychádzal z celého časového obdobia trestného stíhania žalobcu od 8. júna 1994 až do 17. júna 2004, spolu 117 mesiacov a vypočítal predpokladaný ušlý zisk spoločnosti 7 096 088,90 Sk, keďže spoločníci sa so

ziskom delili rovnakou mierou, v prípade žalobcu bol predpokladaný zisk 3 548 045 Sk, t.j. 117 733,52 €. Vzhľadom na spoločenskú zmluvu, podľa ktorej sa každoročne so ziskom naloží podľa rozhodnutia valného zhromaždenia, pričom za rok 1993 sa spoločníci dohodli 10 % zisku reinvestovať do spoločnosti a zvyšok 90 % ostal ich čistým výnosom s predpokladom jeho delenia rovným dielom každému spoločníkovi, dospel prvostupňový súd k záveru, že ušlý zisk žalobcu predstavuje sumu 105 995,56 € (z podielu na zisku žalobcu 117 773,52 €, bez 10 % na reinvestovanie do spoločnosti 11 779,96 €). V tejto časti návrhu ako dôvodnému vyhovel a v prevyšujúcej časti do sumy 117 773,52 € žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a preto aj odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok s poukazom na ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia venoval pozornosť námietke premlčania a plynutiu subjektívnej a objektívnej premlčacej doby. Ďalej konštatoval, že žalobca uplatnil ušlý zisk preukázaním daňového priznania obchodnej spoločnosti VATH, spol. s r.o., v ktorej bol jedným z dvoch spoločníkov s rovnako veľkými podielmi. Okrem toho žalobca navrhol na otázku fungovania tejto obchodnej spoločnosti výsluch svedkov a súd prvého stupňa tieto dôkazy vykonal. Pokiaľ ide o preukázanie príčinnej súvislosti medzi uvádzaným nezákonným rozhodnutím a tvrdeným ušlým ziskom, poukázal na záver súdu prvého stupňa, že bezprostrednou a hlavnou príčinou ušlého zisku obchodnej spoločnosti bola skutočnosť, že voči žalobcovi bolo vznesené obvinenie a vykonávaná väzba. V príčinnej súvislosti absencie obchodných aktivít bolo aj zabavenie písomnej agendy spoločnosti pre účely trestného konania. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Podstatnú časť dovolania tvorí najmä námietka dovolateľa, že žalobca neunesol dôkazné bremeno pri preukázaní vzniku škody a jej rozsahu a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Treba uviesť, že ak súdy v niektorom smere prípadne aj založili svoje rozhodnutia na nesprávnom posúdení dôkazného bremena, vytýkaná okolnosť nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p.; vo svojej podstate ide o námietku nesprávneho právneho posúdenia veci a tiež nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. K tomu najvyšší súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci je považované Občianskym súdnym poriadkom za relevantný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní; samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (R 54/2012). I keby teda tvrdenia žalovanej boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalovanou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Najvyšší súd tiež pripomína, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. (viď R 42/1993). Ak aj súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (§ 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.). Tvrdenia dovolateľky o nedostatkoch dokazovania sú teda neopodstatnené.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovanej nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Žalobca mal v dovolacom konaní úspech, preto mu patrí právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokátky za jeden úkon právnej služby, ktorú poskytla žalobcovi vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalovanej (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 10 ods. vyhlášky vo výške 632,34 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky (t.j. 8,04 €)], predstavuje spolu 640,38 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.